

Els deu negres de la dreta

Amb les victòries de Tony Blair a la Gran Bretanya i de Lionel Jospin a França ja són dotze els països de la Unió Europea en mans de governs d'esquerra. En pocs anys la dreta europea ha perdut les places fortes que havia guanyat durant els anys 80.

Com les figuretes de la novel·la de suspens d'Agatha Christie, els governs de dreta han anat caient aquests últims anys a gairebé tots els estats de la Unió Europea, amb l'excepció d'Espanya, Irlanda i Alemanya. De primer van ser els països "menors": amb el retorn al poder de la socialdemocràcia a Suècia, la victòria de Wim Kok a Holanda, de Costas Simitis a Grècia i de Guterres i Sampaio a Portugal. Però aquests darrers mesos, amb la derrota dels Tories a la Gran Bretanya, després de divuit anys d'hegemonia política, i la victòria-sorpresa de Lionel Jospin a l'estat francès, ara ja són 110 milions els europeus governats per forces d'esquerra. Amb un Partit dels Socialistes Europeus que en el seu tercer congrés a Malmö ha demostrat que no té un programa clar ni en el marc de la globalització creixent ni en el procés de construcció europea, què ha fet la dreta per perdre la seva posició privilegiada a les cancelleries europees dels anys vuitanta i principi dels noranta?

La dreta ho tenia tot: líders amb experiència i carisma contrastats, com Cavaco Silva a Portugal; partits units, estructurats i avessats a les responsabilitats de govern, com la Democràcia Cristiana a Itàlia o la coalició neogaullista de França; i objectius clars davant la incertesa ideològica i econòmica del tombant de segle, com el programa del Partit Conservador britànic. Per què

els han desallotjat del poder? Quin ha estat el seu pecat? Qui ha estat l'assassí de la dreta europea?

La dreta "més beneïta". En el cas de França hi ha una certa unanimitat a creure que ha estat Jacques Chirac mateix qui ha facilitat la defenestració de la coalició presidencial avançant unes eleccions innecessàriament; i ara

Helmut Kohl té un any per a descobrir si el seu model de dreta és definitivament exportable a la resta de partits conservadors europeus.

es troba en minoria no sols a l'Assemblea Nacional, sinó també dintre el seu propi partit. Els socialistes diuen que Chirac encarna la "dreta més beneïta d'Europa", i és que deuen la victòria no tant als seus propis mèrits (encara arrossegueu una herència mitterranda plagada d'escàndols de corrupció) com a les oportunitats polítiques del president francès. Chirac no solament no ha utilitzat la figura del primer ministre com a fusible del

llarg septenni per al qual fou escollit el 1995, com han fet tots els presidents de la V República, ans va triar l'impopular Alain Juppé de cartell electoral. Ni la retirada del primer ministre després del desastre de la primera tanda, ni la intervenció directa de Chirac en la campanya no van servir per recuperar el terreny perdut. I Jospin va guanyar quan no tenia ni el partit ni el programa a punt per a la victòria.

Però no tot han estat errors en l'espai de la dreta. El cas de Blair a la Gran Bretanya és, just, la victòria d'un projecte concret, el "New Labour", pensat especialment per guanyar eleccions i d'aplicabilitat gairebé immediata. Cinc anys després de la derrota inesperada del laborisme de Neil Kinnock, Blair i el seu antecessor en el lideratge de l'oposició britànica, John Smith, preparaven un programa que s'acostés a un electorat ancorat a la dreta, que acceptava com a bons els principis ultraconservadors del thatcherisme dels anys 80. Blair va desistir-se del marxisme, de les *trade unions* i del programa de nacionalització dels mitjans de producció. Amb el temps, el nou líder laborista ha anat fent seu el programa conservador fins a arraconar el govern de John Major a l'ala més dura del seu propi partit. Blair només ha mantingut la voluntat revisionista del "manifest" laborista tradicional, i ha impulsat reformes de tipus administratiu i de política territorial, millores en educació i en sa-

Entre el Front National i els liberals

La pèrdua, en alguns casos traumàtica, del poder, ha encès el debat ideològic i de lideratge dels partits de dretes d'Europa. A la Gran Bretanya, els *tories* han optat per l'opció més arriscada votant William Hague cap de partit. La perspectiva d'una llarga estada a l'oposició ha beneficiat la candidatura d'un jove euroscèptic, en detriment dels representants de l'ala més centrista i moderada. L'estratègia sembla que consisteix, doncs, a enfortir la imatge nacionalista i ultraconservadora del Partit Conservador, allunyant-se de l'electorat, però fent-se ressò de la ideologia dominant del partit. A França, en canvi, l'RPR ha canviat de líder no tant per un canvi ideològic del moviment gaullista, sinó perquè calia trobar un perfil polític més popular: Philippe Séguin.

França és, ara, el paradigma del debat de la dreta europea: d'una banda, el centrisme liberal de la UDF; d'una altra, un RPR que vol ser una democràcia cristiana genuïnament francesa i, finalment, el Front National que, en la mesura que els neogaullistes han deixat de banda el seu perfil social i nacionalista, ha collit un 15% dels

vots. La decisió de l'RPR ara és d'inclinar-se per un gaullisme "social", com el que va fer guanyar les eleccions presidencials a Chirac l'any 1995, o pel liberalisme brillant, però despòtic, que encarnava el primer ministre fins fa poc, Alain Juppé. L'opció Séguin sembla abonar la tesi d'un tomb cap a les posicions tradicionals de la dreta francesa, el "partit de França" de De Gaulle.

L'últim gran partit de dretes d'Europa és la CDU alemanya. Des que Helmut Kohl va anunciar que es presentaria a la reelecció l'any vinent, les enquestes li són cada vegada més adverses i l'oposició, òrfena de líder, ha trobat en l'euroscèpticisme un argument rendible electoralment i que, a més, fa mal al canceller allà on més li cou. Kohl, europeista convençut, ha començat a veure discutida la seva posició en temes comunitaris també en la seva pròpia coalició. Però li queda un any per a descobrir si això és el principi de la fi, o si el seu model de dreta —amb accent social, però de rigor pressupostari quan cal— és definitivament exportable a la resta de partits conservadors europeus. A. C.

José María Aznar i Helmut Kohl. Espanya i Alemanya, junt amb Irlanda, són ara per ara els últims bastions de la dreta a la Unió Europea.

Jacques Chirac, entre Abel Matutes i José María Aznar. L'avançament de les eleccions legislatives a França va permetre el defenestrament de la coalició presidencial.

ARXIU / EFE

nitat, i de neteja de la corrupció. On els conservadors es dividien, els laboristes tancaven files darrere Blair. On Major dubtava, el

New Labour assegurava que tenia idees pròpies i clares.

L'"efecte Clinton". Alguns ex-

perts americanòfils parlen d'un "efecte Clinton retardat", perquè tant el president nord-americà com Tony Blair coincideixen a voler revisar l'estat de benestar per fer-lo sobreviure en el marc d'una economia global, en competència amb els tigres asiàtics. De totes maneres, tot i les coincidències de perfil entre Clinton i Blair, és difícil d'aplicar aquesta teoria a la resta d'estats del vell continent. El sistema econòmic liberal del Regne Unit s'adiu més amb el model nord-americà que no pas amb l'europeu, molt més protector. Des del punt de vista del nou laborisme britànic, per exemple, caldria desmantellar l'estat del benestar de Suècia o França perquè Europa fos més competitiva en un marc global.

Però, al continent, els partits d'esquerres han trobat precisament la raó de ser en la defensa d'aquest estat de benestar. Al costat d'aquest objectiu, hi ha quatre prioritats ideològiques més o menys assumides per tots: educació, economia, ocupació i ecologia. I aquí s'acaba el programa del Partit del Socialistes Europeus. Un partit, d'altra banda, acostumat a criticar el liberalisme malaltís que impera en el procés de construcció europea i que, quan s'adona que té prou poder per canviar el rumb del continent, no sap en quina direcció fer-ho.

Es fins aquí que, en la diagnosi, han sabut connectar amb una població preocupada, cada vegada més, per la desocupació. Al costat d'una dreta liberal que es proposa objectius tan poc apassionants com la disminució de dèficits públics, l'augment de la competitivitat o els criteris de convergència de Maastricht, l'esquerra ha sabut engrescar els electors amb missatges nous de regeneració política, de posar fi a l'atur i, sobretot, de prioritzar les persones per davant de l'economia. Ara caldrà veure si, a partir d'aquesta diagnosi, saben recepar una bona cura.

Antoni Cruañas

CURS D'HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA DE CIVILITZACIONS NO EUROPEES PER A PROFESSORS DE COU

UNIVERSITAT POMPEU FABRA

Objectius

La intenció del curs és proporcionar als professors de secundària tant els coneixements com els mitjans didàctics necessaris perquè puguin transmetre als seus estudiants una major sensibilitat respecte a les altres cultures. Els temaris se centraran especialment en els segles XIX i XX. El curs s'estructurarà entorn de cinc grans àrees geogràfiques i culturals.

Professorat

Alfred Bosch
(*L'Àfrica subsahariana*).
Dolors Folch
(*L'Extrem Orient*).
Josep M. Delgado
(*L'Amèrica Llatina*).
Josep M. Fradera
(*L'Índia i el Sud-est asiàtic*).
Jaume Torras i Eloi Martín
(*El món islàmic*).

Durada

50 hores

Inici del curs

6 d'octubre de 1997.

Lloc de realització del curs

Edifici Jaume I
Carrer Ramon Trias Fargas,
25-27. Barcelona.

Preinscripció

Del 21 al 28 de juliol
de 1997.

Matriculació

Del 4 al 19 de setembre
de 1997.

Organització

Escola d'Estudis de l'Àsia
Oriental.
Institut Universitari
d'Història Jaume Vicens
i Vives.

Informació i preinscripció

Universitat Pompeu Fabra.
Secció de Suport
a la Docència, Recerca
i Promoció.
Ramon Trias Fargas, 25-27.
Barcelona.
Sra. Marta Maya.
Tel.: 542 16 13.
D'11.00 a 12.00 hores.